

TISKOVÁ ZPRÁVA

Cizí rozsudky ve věci českých dětí bez českých soudů neplatí,

ohradil se důrazně Petiční výbor na podporu rodiny Michalákových u ministra zahraničních věcí Tomáše Petříčka a poukázal na obecný problém týkající se i dalších českých rodin

*

Praha, 17. dubna 2019: Norská rozhodnutí ve věci dětí Michalákových nemají v České republice žádné právní účinky, protože nebyla uznána českými soudy. Norská strana ani norští pěstouni přitom žádný návrh na uznání norských rozsudků nepodali. Eva Michaláková tak má z pohledu českého práva plná rodičovská práva ke svým dětem a právo na veškeré informace, které by případně česká strana o dětech získala.

Napsali to právní zástupci rodiny v dopise ministru zahraničních věcí Tomáši Petříčkovi, ve kterém se důrazně ohradili proti slovům uvedeným v předchozí korespondenci s Ministerstvem zahraničních věcí. S tím rodina dál komunikuje s cílem dozvědět se jakékoliv ověřitelné informace o osudu dětí. V dopise zástupci rodiny odkazují na zásadní rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 25. září 2017, který v rozporu se snahou Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí konstatoval, že „českým dětem nemůže být odeprěna soudní ochrana s odkazem na cizí rozhodnutí, která neprošla testem předpokladů pro uznání rozhodnutí.“

Otázka přístupu k cizím rozhodnutím týkajícím se dětí s českým státním občanstvím je klíčová obecně a může se dotknout všech českých rodin žijících v zahraničí.

„Jakkoli může jít jen o špatnou volbu slov a nevhodný kontext, anebo Ministerstvo zahraničních věcí skutečně až do této chvíle nebylo o právním názoru Krajského soudu v Brně informováno, s ohledem na mimořádné zásadní význam této záležitosti jsme požádali o potvrzení, že se ministerstvo bude jeho právním názorem řídit. To znamená, že bude respektovat, že paní Eva Michaláková má podle českého práva i nadále plnou rodičovskou zodpovědnost ke svým dětem,“ vysvětluje právní zástupkyně rodiny Dora Boková.

Členka Petičního výboru Jitka Chalánková současně potvrzuje, že rodina bude v komunikaci s rezortem zahraničních věcí pokračovat i v dalších dílčích věcech: *„Dál budeme chtít vědět, jak náš zastupitelský úřad v Oslu ověří osud dětí, aniž by spoléhal jen na zprostředkované informace od místní úřednice Barnevernu, anebo zda se děti v souladu s dřívějším slibem Norska učí česky, aby si jednou rozuměly se svou vlastní rodinou. Já osobně pak z pozice senátorky požádám pana ministra o sdělení, jak konkrétně se zlepší komunikace České republiky s Norskem v návaznosti na jeho slova po návratu z pracovní návštěvy Norska. Prozatím mám pocit, že se nezměnilo vůbec nic,“* dodala Chalánková

Příloha: text dopisu

Text dopisu ministru Petříčkovi z 10.4.2019:

„Vážený pane ministře,

Spolu s dalšími členy Petičního výboru na podporu rodiny Michalákových jsem se seznámila s Vaší odpovědí na svůj dopis, kterým jsme se na Vás obrátili 13. února 2019. Nyní se na Vás obracím zejména jako obecná zmocněnkyně paní Evy Michalákové a jejich nezletilých dětí Denise a Davida a činím tak nejen ve spolupráci, ale i jménem jejich ostatních právních zástupců, Mgr. Dory Bokové a Mgr. Pavla Hasenkopfa. Všichni společně se musíme s plnou vážností a s maximálním důrazem ohradit proti Vašemu „připomenutí“, že *„paní Michaláková byla norskými orgány zcela zbavena rodičovských práv“*, a to s ohledem na kontext, v jakém jste tento fakt připomenul a který vyvolává dojem, že tato rozhodnutí považujete za závazná pro Českou republiku.

Je pro nás zcela nepřijatelný jakýkoli krok českých exekutivních orgánů, který by ve svém důsledku, ať už explicitně či implicitně, legalizoval norská rozhodnutí týkající se nezletilých pro oblast českého práva a v rozporu s ním.

Musíme Vám v této souvislosti připomenout usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. září 2017, sp.zn. 20 Co 341/2017-278, kterým jako odvolací soud zrušil rozhodnutí okresního soudu v Hodoníně ve kterém doslova uvedl:

„Uznání cizího rozhodnutí znamená, že se rozhodnutí přiznávají stejné právní účinky, jako by šlo o rozhodnutí českého orgánu (Stanovisko Nejvyššího soudu ... R/26/87). ... Je-li nezletilé dítě státním občanem ČR, musí být cizí rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti na území České republiky vždy uznáno ve zvláštním řízení. ... Je třeba zdůraznit, že českým dětem nemůže být v České republice odeprána soudní ochrana s odkazem na cizí rozhodnutí, která neprošla testem předpokladů pro uznání rozhodnutí (zvýrazněno soudem – pozn. citujících). ... Nepřijatelný je ... názor opačný (tj. názor UMPOD – pozn. citujících), který by vedl k závěru, že český soud může odmítnout svoji pravomoc (také) na základě cizího rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu se základními hodnotami a principy, na kterých je právní řád České republiky založen. ... V projednávané věci zatím nedošlo k uznání jakéhokoli norského rozhodnutí týkajícího se poměrů nezl. Denise a nezl. Davida, ani k jejich přezkoumání z hlediska předpokladů pro uznání rozhodnutí.“

Norská strana, resp. Barnevern v Nedre Eiker byl nejpozději 20. ledna 2015 výslovně a v přítomnosti české konzulky upozorněn, že pokud mají norská rozhodnutí mít jakékoli právní účinky i v České republice, je třeba, aby norská rozhodnutí byla v České republice uznána příslušným soudem. **Norská strana ani pěstouni dětí nikdy žádný návrh na uznání norských rozsudků v České republice nepodali.** V důsledku toho stále platí závěr Krajského soudu v Brně, že:

„(norská) rozhodnutí nemají v České republice žádné právní účinky.“

To v praxi znamená, že **z hlediska orgánů České republiky *de iure* stále zůstává rodičům nezletilých, tedy Evě Michalákové a Josefu Michalákovi, v plném rozsahu zachována jejich rodičovská odpovědnost** a z ní vyplývající povinnosti a práva. Proto také jsou děti formálně přihlášeny, v souladu s ustanovením § 36 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, k povinné školní docházce v České republice, přestože jejímu naplnění fakticky brání jejich vynucený pobyt a zadržování v Norsku.

Znamená to, že **všechny české státní orgány jsou povinny rodičovskou odpovědnost Evy Michalákové a Josefa Michaláka vůči jejich nezletilým dětem respektovat**, a to bez ohledu na cizozemská rozhodnutí, která ji ruší, nebyla však v České republice uznána.

Znamená to též, že oba rodiče mají právo na veškeré informace týkající se jejich dětí a není možné koketovat s myšlenkou, že by Ministerstvo zahraničních věcí neposkytnulo matce nezletilých Denise a Davida žádné informace o jejich aktuálním stavu, a to ani kdyby mu norská strana nějaké poskytla.

Přesto, že Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí vystupuje v řízení vedeném před Okresním soudem v Hodoníně jako opatrovník dětí a dokonce se pokusil rozhodnutí, že *„českým dětem nemůže být v České republice odepřena soudní ochrana s odkazem na cizí rozhodnutí, která neprošla testem předpokladů pro uznání rozhodnutí“*, zvrátit marným podáním k Ústavnímu soudu, nemůžeme vyloučit, že Ministerstvo zahraničních věcí o shora citovaném právním názoru Krajského soudu v Brně nebylo UMPODem až do této chvíle vůbec informováno a v rozporu s ním jedná pouze z neznalosti a nikoli úmyslně.

Vážený pane ministře,

bývalý i současný předseda vlády se přihlásili k závazku České republiky připojit se na straně paní Michalákové k řízení před Evropským soudem pro lidská práva; tento závazek jste nám ve svém dopise nyní výslovně potvrdil i Vy. Jistě i Vy uznáte, že by bylo absurdní, aby se vláda České republiky připojila k tomuto řízení a přitom uznala norské rozsudky, proti kterým hodlá brojit, za závazné v kontextu českých právních předpisů, a to nadto v rozporu s rozhodnutím českého soudu. To by mohlo vést až k budoucímu odmítnutí intervence České republiky v řízení Štrasburským soudem. Dovolte ještě jednu citaci z výše uvedeného rozsudku:

„... pokud Česká republika v řízení před norskými soudy opakovaně vyjádřila podporu matce nezletilých a připojila se ke stížnosti matky podané proti rozhodnutí norského soudu, čímž zpochybnila jeho soulad se základními lidskými právy, nemůže být takové rozhodnutí bez dalšího přezkumu považováno za dostatečné opatření podle § 56 ZMPS. Stejně tak považuje odvolací soud za vnitřně rozporný postoj opatrovníka (tj. postoj UMPOD – pozn. citujících), který dovozuje, že rozhodnutí norského soudu, které matku zbavuje rodičovské odpovědnosti, je dostatečné pro ochranu práv nezletilých,

a současně deklaruje, že podporuje matku v její snaze dosáhnout zrušení téhož rozhodnutí jako neslučitelného se základními lidskými právy (zvýrazněno citujícími).“

Jakkoli je možné, že jsme Vaše sdělení pouze špatně pochopili anebo že Ministerstvo zahraničních věcí až do této chvíle nebylo o právním názoru Krajského soudu v Brně informováno, s ohledem na mimořádně zásadní právní význam této záležitosti Vás musíme požádat o potvrzení, že Ministerstvo zahraničních věcí České republiky se bude řídit právním názorem vyjádřeným v rozhodnutí Krajského soudu v Brně dne 25. září 2017 a bude respektovat, že paní Eva Michaláková a pan Josef Michalák mají podle českého práva i nadále plnou rodičovskou zodpovědnost k nezletilým Denisovi a Davidovi Michalákovým.

Tento dopis považujte, prosím, za otevřený.“